

УДК 378.141

АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В МОНОЛОГІЧНОМУ МОВЛЕННІ МАЙБУТНІХ ДИЗАЙНЕРІВ

Корнєєва І. О.

Київський національний лінгвістичний університет

Анотація. В статті аналізується сучасний стан формування у майбутніх дизайнерів професійно орієнтованої англійської компетентності в монологічному мовленні. Проаналізовано роботи зарубіжних і вітчизняних учених, присвячених проблемам професійно орієнтованого навчання іноземних мов; компетентнісний підхід до навчання монологічного мовлення майбутніх дизайнерів. З'ясовано види монологів-презентацій. Увагу приділено психологічним і педагогічним проблемам використання монологу-презентації у процесі навчання іноземних мов у немовних ВНЗ. Ґрунтуючись на результатах проведеного аналізу, виявлено існування проблеми аргументованого, зв'язного, логічного викладання думок студентами у монологічному мовленні фахової спрямованості. Нестача у вітчизняних підручниках вправ для створення англійських монологів-презентацій визначено головним недоліком. Доведено, що навчання монологу-презентації є недостатньо розробленим у теоретичному й методичному планах, але вважається провідним типом професійно орієнтованого монологу майбутніх дизайнерів.

Ключові слова: професійно орієнтоване навчання, англійська компетентність, монолог-презентація, майбутні дизайнери.

Корнєєва І. А. Киевский национальный лингвистический университет

Анализ современного состояния формирования профессионально ориентированной англоязычной компетентности в монологическом высказывании будущих дизайнеров

Аннотация. В статье рассматривается анализ современного состояния формирования у будущих дизайнеров профессионально ориентированной англоязычной компетентности в монологической речи. Анализируются работы зарубежных и отечественных ученых; работы, посвященные проблемам профессионально ориентированного обучения иностранным языкам; компетентностный подход в обучении монологическому высказыванию профессиональной направленности. Определены виды монологов-презентаций. В статье уделяется внимание психологическим и педагогическим проблемам использования монолога-презентации в процессе обучения иностранному языку в технических вузах. Основываясь на результатах проведенного анализа, выявлено существование проблемы относительно аргументированного, связанного, логического выражения мыслей студентами в монологическом высказывании профессиональной направленности; недостаточной разработанности отечественных учебно-методических комплексов. Мы доказываем, что обучение монологу-презентации считается современным перспективным видом монологического высказывания будущих дизайнеров в их формировании профессионально ориентированной англоязычной компетентности.

Ключевые слова: профессионально ориентированное обучение, англоязычная компетентность, монолог-презентация, будущие дизайнеры.

Korneyeva I. A. Kyiv National Linguistic University

Modern situation analysis of formation of professionally-oriented English language competence in the monologue utterance of future designers

Abstract. Introduction. The article considers modern situation analysis of the monologue-presentation use in the course of the English language learning as a means of professionally-oriented English language competence formation for the future designers. The article discusses various approaches to intercultural communication of future designers in the context of globalization. Modern demands for graduates of higher educational institutions are changed. Therefore, the problem is detailed by analysis of psychological, pedagogical, didactic principles to learning, namely, a foreign language. The article is based on the analysis of the works of foreign and domestic scientists on the problems of vocational-oriented foreign language training; methods of foreign languages teaching in particular. **Purpose.** To elucidate kinds of monologue-presentation; to provide a definition of the concept

of “monologue-presentation”; to elaborate pedagogical and methodical principles of professional-oriented English language competence formation. **Methods.** We analyze the psychological and pedagogical problems of the monologue-presentation use in the foreign languages learning on the 34 courses of technical universities from the points of view of analysis, synthesis, induction, deduction, questionnaire. **Results.** Based on the results of the analysis, we have identified the existence of the problem of logical-connected, argued monologue utterance of the students-designers; inadequate development of national educational programs of Ukrainian universities requirements; insufficient training of monologue-presentation in theoretical and methodical plans. Researchers have shown that psychological nature and speech activity can be illuminated by all communication aspects study. **Conclusion.** To sum up, it was found that monologue-presentation training is considered to be a modern, multifunctional, perspective kind of monologue utterance of the future designers in their professional-oriented English language competence formation.

Key words: professional-oriented training, English language competence, monologue-presentation, future designers.

Постановка проблеми. В законі України “Про вищу освіту” (2015 р.) підкреслена теза про академічну мобільність, тобто можливість учасників освітнього процесу навчатися, викладати, стажуватися чи проводити наукову діяльність в іншому вищому навчальному закладі (ВНЗ) та установах на території України чи поза її межами. Ця теза обумовлює необхідність отримання компетентностей з іноземних мов у всіх ВНЗ. Будь-який фахівець повинен мати сучасні професійні знання для вирішення різних проектів на іноземній мові. І саме в цьому контексті зростає роль монологічного мовлення. Навчання професійно орієнтованого мовлення повинно відбуватися на всіх етапах вивчення іноземної мови в немовному ВНЗ. Для цього майбутні дизайнери повинні мати розвинену мовну компетентність, загальний досвід та професійні знання, необхідні для навчання професійно орієнтованого монологічного мовлення.

Аналіз досліджень і публікацій з проблеми. Навчання монологічного мовлення – багатофункціональний складний процес, який вимагає формування та побудови власного висловлювання, обумовленого ситуацією спілкування, що і зумовлює наявність досліджень у цій галузі. Різним аспектам навчання монологічного мовлення присвячено роботи Г. В. Рогової [18], В. Л. Скалкіна [19], І. Л. Бім [3], І. О. Зимньої [11], Г. Я. Зиминої і Л. К. Маркелової [9], Ю. І. Пасова [16] та ін.

Професійно орієнтоване навчання монологічного мовлення в немовних ВНЗ представлено в дисертаційних роботах Л. В. Бондар (студентів технічних спеціальностей) [4]; Я. О. Дьячкової (майбутніх правознавців) [6]; Н. К. Лямзіної (майбутніх економістів) [13]; О. В. Москалюк (майбутніх політологів) [14]; О. В. Попель (майбутніх інженерів) [17].

Зазначені дослідження не виснажують усіх питань іншомовної професійно орієнтованої підготовки студентів-дизайнерів до монологічного висловлювання, яка і є предметом нашого дослідження. Саме це і зумовлює актуальність досліджуваної теми.

Мета статті – проаналізувати сучасний стан проблеми формування професійно орієнтованої англійської компетентності в монологічному мовленні (монологізації-презентації) майбутніх дизайнерів.

Виклад основного матеріалу. Галузеві державні стандарти вищої освіти України – освітньо-кваліфікаційна характеристика й освітньо-професійна програма підготовки фахівців мистецького спрямування трактують студента 3-го – 4-го курсів таким чином: бакалавр – це освітньо-кваліфікаційний рівень вищої освіти особи, яка на основі повної загальної середньої освіти здобула базову вищу освіту, фундаментальні і спеціальні уміння та знання щодо узагальненого об’єкта праці (діяльності), достатні для виконання обов’язків (робіт) певного рівня професійної діяльності, що передбачені для первинних посад у певному виді економічної діяльності.

Як зазначено у Програмі з англійської мови для професійного спілкування (National ESP Curriculum for Universities), для отримання ступеня бакалавра, разом з усіма іншими професійними вміннями, студент має бути здатним ефективно спілкуватися англійською мовою у професійному середовищі, а саме:

– обговорювати навчальні та пов'язані зі спеціалізацією питання, для того щоб досягти порозуміння зі співрозмовником;

– готувати публічні виступи з низки великої кількості галузевих питань, застосовуючи відповідні засоби вербальної комунікації та адекватні форми ведення дискусій і дебатів;

– аналізувати англомовні джерела інформації для отримання даних, що є необхідними для виконання професійних завдань та прийняття професійних рішень;

– перекладати англомовні професійні тексти на рідну мову, користуючись двомовними термінологічними словниками, електронними словниками та програмним забезпеченням перекладацького спрямування [24, с. 3].

Цими вміннями повинен володіти і майбутній дизайнер у продукуванні власного монологу-презентації.

Відповідно до Загальноєвропейських Рекомендацій з мовної освіти вміння майбутнього фахівця немовного ВНЗ В2 рівня визначаються в такий спосіб:

а) монологічне мовлення: опис, розповідь – може робити чіткі, детальні описи широкого кола об'єктів, пов'язаних із своєю сферою інтересів;

б) монологічне мовлення: аргументація – може розвинути досить об'ємну чітку аргументацію, викладаючи і підтримуючи свої точки зору, з додатковими аргументами та відповідними прикладами. Може побудувати ланцюжок міркувань. Може пояснити точку зору на основі положення теми, наводячи різні аргументи “за” і “проти”;

в) публічні виступи – може публічно висловлюватись на найзагальніші теми з таким ступенем точності, швидкості та спонтанності, що не спричиняє утруднень або незручностей слухачеві;

г) звернення до аудиторії – може зробити чітку, послідовно розвинену презентацію з підкреслюванням значущих моментів та відповідними додатковими деталями. Може спонтанно висловлюватись на основі підготовленого тексту і розвивати цікаві положення, висунуті слухачами аудиторії, часто демонструючи помітну швидкість та легкість вираження [8, с. 56].

Грунтуючись на результатах проведеного нами аналізу сучасного стану формування у майбутніх дизайнерів професійно орієнтованої англомовної компетентності, аналізу робіт зарубіжних і вітчизняних учених, присвячених проблемам професійно орієнтованого навчання іноземних мов, та з огляду на власний досвід викладання англійської мови у ВНЗ, ми приділяємо увагу труднощам у цьому питанні та поділяємо їх на 2 групи: 1) об'єктивного й 2) суб'єктивного характеру.

Визначимо об'єктивні труднощі.

1. Згідно з нормативною Робочою Програмою Київського національного університету технологій та дизайну (КНУТД) з англійської мови професійного спрямування галузі знань 0202 Мистецтво, напряму підготовки 6.020207 Дизайн, освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр, загальна кількість годин на рік нараховує 108 годин (3-й курс), 108 годин (4-й курс); аудиторне навчальне навантаження характеризується нерівномірним розподілом за семестрами; призначено тижневих годин денної форми навчання: аудиторних – 2, самостійної роботи студента – 1.

Отже, на успішність освітнього процесу негативно впливає такий чинник, як нестача годин. Хоча згідно з Типовою Програмою з англійської мови професійного спрямування на дисципліну має бути 200 годин на рік.

2. Майже кожен викладач іноземної мови, який працює у немовному ВНЗ, стикається з відсутністю сучасних підручників і навчальних посібників (наприклад, деякі технічні спеціальності існують майже 2080 років, але професійне вивчення іноземних мов почалось 1015 років тому), навчально-методичних комплексів з іноземної мови фахового спрямування з комп'ютерними програмами; бракує фахових двомовних словників.

3. Проведений нами аналіз перших професійно спрямованих видань англійською мовою для дизайнерів [12; 21; 22] свідчить, що вони представлені не в мінімальнеобхідному

компонентному складі навчально-методичного комплексу. Перші базові підручники з англійської мови для дизайнерів часто не містять автентичних матеріалів та завдань, спрямованих на формування чотирьох видів мовленнєвої діяльності. Структурно-граматичний підхід їхньої будови має низку недоліків: домінування вправ у перекладі, присутність лише незначної кількості комунікативних вправ, однотипність текстів, особливо мала кількість вправ на формування компетентності в монологічному мовленні професійного спрямування, взагалі відсутні вправи на формування англомовної компетентності в монологічній презентації.

4. Сьогодні у контексті принципів Болонської декларації ВНЗ збільшують обсяг самостійної позааудиторної роботи студентів. Водночас недостатніми темпами розробляються й упроваджуються в позааудиторну самостійну роботу мультимедійні технології навчання.

Проаналізуємо й суб'єктивні труднощі.

1. Ми провели діагностику студентів різних факультетів Київського національного університету технологій і дизайну (КНУТД). Більшість респондентів відчувають певні труднощі комунікативного характеру, які проявляються в низькій самооцінці власного комунікативного потенціалу, за відсутності здатності адекватно оцінити власне комунікативне "я", ініціювати і підтримувати спілкування, аргументувати власні позиції, коригувати свою поведінку в ситуаціях спілкування тощо. Часто ці труднощі пов'язані зі сферою комунікативної грамотності. Проведене нами опитування 40-ка студентів КНУТД – майбутніх дизайнерів з метою виявлення труднощів, з якими вони стикаються під час навчання іноземних мов, дало змогу визначити домінування складнощів, пов'язаних з продукуванням монологічного мовлення студентами. Лише 30% респондентів вважають, що володіють такими навичками та вміннями.

2. З огляду на власний двадцятирічний стаж викладання англійської мови у ВНЗ, при проведенні занять з іноземної мови у студентів виявлено труднощі, викликані ситуативною тривожністю, однією з причин якої є недостатній базовий рівень володіння іноземною мовою в рамках навчальної програми.

3. Також, як свідчать дослідження, у випускників українських ВНЗ недостатньо сформовані їхні мотиваційні чинники неперервного навчання, які б стимулювали їх до самовдосконалення у сфері їхньої професійної діяльності впродовж усього життя.

4. Суб'єктивними труднощами є і те, що початковий рівень знань іноземної мови у студентів однієї й тієї ж академічної групи значно різниться, що є наслідком різного рівня їх навченості у загальноосвітньому навчальному закладі.

Серед суб'єктивно-об'єктивних труднощів відмітимо такі: 95 % викладачів КНУТД навчальної дисципліни "Іноземна мова фахового спрямування" напряму підготовки "Дизайн" підкреслюють низький рівень сформованості вмінь монологічного мовлення студентами (рис. 1): відсутність зв'язності, аргументованості, переконливості під час продукування їхніх монологічних висловлювань на фахову тематику, а також акцентують увагу на недостатній спрямованості сучасних підручників і навчальних посібників вітчизняних видань на продукування професійно орієнтованої англомовної презентації. Серед труднощів об'єктивно-суб'єктивного характеру: брак фахових підручників вітчизняних авторів неодноразово актуалізував питання щодо використання зарубіжних фахових видань за ESP, наприклад відповідних Британських видань.

Проте, результати опитувань студентів і наших спостережень щодо ефективності використання зарубіжних навчально-методичних комплексів довели неможливість повного вирішення питання успішного навчання іноземної мови фахового спрямування у зв'язку з їхньою невідповідністю вимогам вітчизняних типових програм; відсутністю врахування внутрішньомовної й навчальної інтерференції й урахування специфіки умов викладання фахової мови у немовних ВНЗ України. Тому, українські студенти не спрямовані до міжкультурного спілкування, вони не отримують інформації з цих джерел стосовно фахової компетентності майбутніх дизайнерів в Україні.

З точки зору пред'явлення мовно-мовленнєвого матеріалу зарубіжні навчально-методичні комплекси не досить чітко структуровані, спрямовані на холистичний спосіб сприймання й оброблення інформації, що є труднощами для студентів вітчизняних немовних ВНЗ.

Рис. 1. Узагальнена модель монологу-презентації і механізму навчання

Отже, в немовних ВНЗ України наразі гостро стоїть проблема укладання навчально-методичних комплексів з професійно орієнтованої іноземної мови, які забезпечили б потреби суспільства в іншомовній освіті та особистості студента, зокрема майбутнього дизайнера.

Таким чином, ґрунтуючись на результатах проведеного аналізу труднощів об'єктивного й суб'єктивного характеру у формуванні у майбутніх дизайнерів професійно орієнтованої англомовної компетентності, зокрема в ММ, а саме:

- на успішність освітнього процесу впливає такий негативний чинник, як нестача годин;
- проблемою є відсутність сучасних підручників, навчальних посібників, навчально-методичних комплексів з іноземної мови фахового спрямування; брак фахових двомовних словників;
- головним недоліком перших базових підручників з англійської мови для дизайнерів є нестача вправ для створення англомовних монологів-презентацій, наслідком чого є недостатня спрямованість і вмотивованість студентів до продукування професійно орієнтованої англомовної презентації;
- недостатній базовий рівень володіння студентами-дизайнерами іноземною мовою в рамках навчальної програми;
- проблема аргументованого, зв'язного, логічного викладу думок студентами у монологічному мовленні фахової спрямованості.

Визначення труднощів об'єктивного й суб'єктивного характеру у професійно орієнтованому навчанні іноземної мови в немовному ВНЗ уможливує поетапне вирішення цього питання сучасної освіти. Професійно орієнтоване навчання іноземних мов в немовному ВНЗ ґрунтується на компетентнісному підході в освітній парадигмі. Цей підхід націлений на забезпечення потреб студента не тільки у теоретичних знаннях, а й сформованості у нього досвіду професійної діяльності.

Під професійно орієнтованим навчанням іноземної мови розуміється навчання, яке в центрі уваги ставить потреби студентів у вивченні іноземної мови з орієнтацією на особливості майбутньої професії, спеціальності [15]. Головною метою такого навчання у немовному ВНЗ визначається досягнення майбутніми фахівцями рівня іншомовної професійно орієнтованої комунікативної компетентності, який відповідає міжнародним стандартам.

Дослідження багатьох вчених в останні десять років зосереджені на вирішенні проблеми навчання іншомовного презентаційного мовлення. Наразі вчені дослідили історію розвитку презентаційного мовлення взагалі (М. Гаспаров, А. Козаржевський, Н. Михальська, Г. Удалих) й іншомовного презентаційного мовлення зокрема (Дж. Вайссман, R. Adler, J. Billingham, J. Comfort, J. King, M. Powell, J. Ring).

Останні дослідження з методики навчання англомовної презентації (О. В. Попель – майбутніх інженерів, [17]; Н. К. Лямзіна – майбутніх економістів, [13]; Я. О. Дьячкова – майбутніх правознавців, [6]) безперечно удосконалюють методику навчання ділового професійного мовлення, зокрема розвитку вмінь інформування співрозмовників та переконання їх у необхідності підтримки ідей, викладених в презентаційних промовах. Були досліджені такі презентаційні промови: монолог-переконання англійською мовою – Я. О. Дьячкова [6], монолог-аргументація французькою мовою – Л. В. Бондар [4], монолог-бізнес презентація англійською мовою – Ю. С. Авсюкевич [1], монолог-презентація-доповідь німецькою мовою – Н. Л. Драб [5].

Однак до теперішнього часу проблема англомовної презентації у навчанні монологічного мовлення (монологу-презентації-доповіді, монологу-презентації-реклами) майбутніх дизайнерів є науково не дослідженою.

О. В. Москалюк було виявлено, що проблема породження й відтворення презентаційного монологічного висловлювання безпосередньо пов'язана із проблемою взаємозв'язку внутрішнього та зовнішнього мовлення майбутніх фахівців. Внутрішнє мовлення розуміють як інтеріоризовану мовленнєву дію, яка реалізується у згорнутій редукованій формі. При цьому ступінь згорнутості внутрішнього мовлення змінюється від повного внутрішнього приговорювання до максимального скорочення, що визначає рівень досконалості зовнішнього мовлення. У процесі визначення задуму майбутнього монологічного висловлювання, відбору тематичної фахової інформації та створення на її основі первинного тексту внутрішнє мовлення студентів характеризується повним розгортанням через недостатність відповідних лінгвістичних, професійних і риторичних знань та вмінь. У процесі аналізу та критичного осмислення змісту вибраної тематичної інформації та створення на її основі вторинного тексту внутрішнє мовлення студентів частково скорочується, що забезпечує тренувальний виклад тексту промови у зовнішньому мовленні. Після засвоєння студентами вторинного тексту, введення до його змісту стилістичних засобів виразності внутрішнє мовлення майбутніх фахівців характеризується відносно повним рівнем згортання, що забезпечує готовність мовця до викладу усної промови перед аудиторією слухачів [14, с. 7].

Ми згодні з О. В. Попель, яка стверджує, що ефективність навчання майбутніх фахівців англомовної презентації досягається за умови: 1) розгляду презентаційного мовлення у трьохвимірному форматі: як професійної грамотності, риторичної спроможності та іншомовно-мовленнєвої нормативності; 2) організації процесу навчання у його інтегрованій формі, що передбачає набуття інтегрованих знань професійного та іншомовного матеріалу, формування інтегрованих навичок його вживання у риторико-мовленнєвих діях, розвиток інтегрованих вмінь викладу технічної інформації в її презентаційно-рекламній формі; 3) представлення професійної інформації в її номінально-фактичному, оповідально-презентаційному, уточнювально-презентаційному, деталізовано-презентаційному, інтерактивно-презентаційному та професійно-презентаційному вигляді [17, с. 7].

Ми поділяємо точку зору О. В. Попель щодо проблеми обмеженого визначення презентаційного мовлення лише у його монологічній формі, яке показує недооцінку значення зворотного зв'язку з тими, до кого воно спрямоване, внаслідок чого призвело до браку розвитку його полілогічної форми реалізації. Крім того, процес навчання професійного презентаційного мовлення є інтегрованим, що не визначається ні в одному із існуючих досліджень, присвячених навчанню іншомовної презентації. А між тим саме такий процес навчання передбачає необхідність вирішення як професійних (головних), так і англомовних мовленнєвих (допоміжних) завдань; тобто використання англійської мови як супроводу професійної діяльності, у тому числі і презентації [17].

Аналіз останніх науково-методичних досліджень зазначив увагу науковців щодо проблем навчання іншомовного професійно орієнтованого монологічного мовлення, проблем навчання іншомовного презентаційного мовлення. Це свідчить про те, що усний виступ у супроводі комп'ютерної презентації майбутнього фахівця вважається провідним ефективним завданням у формуванні іншомовної комунікативної компетентності. Проте ми підкреслимо, що проблема формування професійно орієнтованої англомовної компетентності у монологічному мовленні (монолог-презентація) майбутніх дизайнерів ще не розроблена в науково-методичному плані.

Висновки і перспективи подальших розвідок. Аналіз сучасного стану формування професійно орієнтованої англомовної компетентності в монологічному мовленні у майбутніх дизайнерів засвідчив існування проблеми щодо аргументованого, зв'язного, логічного викладу думок студентами у монологічних висловлюваннях фахового спрямування. Нестача вправ у вітчизняних підручниках на формування професійно орієнтованої англомовної компетентності у створенні монологів-презентацій є головним недоліком сучасного навчання іноземних мов майбутніх дизайнерів. Навчання монологу-презентації є недостатньо розробленим, хоча й вважається сучасним провідним видом монологічного мовлення майбутніх дизайнерів у їх формуванні професійно орієнтованої англомовної компетентності. Проведення подальших розвідок передбачає обґрунтування етапів формування професійно орієнтованої англомовної компетентності в монологічному мовленні у майбутніх дизайнерів, розроблення системи вправ.

ЛІТЕРАТУРА

1. Авсюкевич Ю. С. Методика навчання презентації англійською мовою студентів економічних спеціальностей: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Ю. С. Авсюкевич. – Київ: нац. лінгв. ун-т. – К., 2009. – 24 с.
2. Англо-український словник: [близько 120000 слів / уклад. М. І. Балла] – К.: "Освіта", 1996. – Т. 1. – 752 с.
3. Бим И. Л. Теория и практика обучения немецкому языку в средней школе / И. Л. Бим. – М.: Просвещение, 1988. – 255 с.
4. Бондар Л. В. Методика навчання французького професійно спрямованого монологічного мовлення студентів технічних спеціальностей з урахуванням їх навчальних стилів: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Бондар Леся Вікторівна. – Київ: нац. лінгв. ун-т. – К., 2012. – 24 с.
5. Драб Н. Л. Навчання майбутніх економістів іншомовного професійно спрямованого монологічного мовлення (монологу-презентації німецькою мовою): дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Драб Наталія Леонідівна. – К., 2005. – 316 с.
6. Дьячкова Я. О. Формування професійно спрямованої англомовної компетентності в говорінні у майбутніх правознавців: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Дьячкова Яна Олегівна. – Київ: нац. лінгв. ун-т. – К., 2015. – 21 с.
7. Жинкин Н. И. Механизмы речи / Н. И. Жинкин. – М.: Изд-во АПН РСФСР, 1958. – 378 с.
8. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / Наук. ред. укр. вид. доктор пед. наук, проф. С. Ю. Ніколаєва. – К.: Ленвіт, 2003. – 273 с.
9. Зими́на Г. Я. Обучение монологическому высказыванию на старшем этапе средней школы / Г. Я. Зими́на, Л. К. Маркелова. – М.: Просвещение, 1989. – 177 с.
10. Зимняя И. А. Психологические аспекты обучения говорению на иностранном языке / И. А. Зимняя. – М.: Просвещение, 1985. – 160 с.
11. Зимняя И. А. Психология обучения неродному языку / И. А. Зимняя. – М.: Русский язык, 1989. – 223 с.
12. Касаткина Т. Ю. English for Design students / Т. Ю. Касаткина. – Ижевск: Изд-во "Удмуртский университет", – 2013. – 145 с.

13. Лямзіна Н. К. Методика навчання майбутніх економістів професійно орієнтованого монологічного мовлення з використанням веб-квесту: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Лямзіна Наталія Костянтинівна. – Південноукр. нац. пед. ун-т ім. К. Д. Ушинського. – О., 2015. – 21 с.
14. Москалюк О. В. Навчання англійського публічного мовлення майбутніх політологів на основі виступів британських і американських політичних діячів: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Москалюк Олена Вікторівна. – Південноукр. нац. пед. ун-т ім. К. Д. Ушинського. – О., 2015. – 21 с.
15. Образцов П. И. Профессионально-ориентированное обучение иностранному языку на неязыковых факультетах вузов / П. И. Образцов, О. Ю. Иванова. – Орел: ОГУ, 2005. – 114 с.
16. Пассов Е. И. Коммуникативный метод обучения иноязычному говорению / Е. И. Пассов. – М.: Просвещение, 1991. – 223 с.
17. Попель О. В. Методика навчання майбутніх інженерів англійської презентації технічного обладнання: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Попель Оксана Василівна. – Південноукр. нац. пед. ун-т ім. К. Д. Ушинського. – О., 2015. – 21 с.
18. Рогова Г. В. Methods of Teaching English / Г. В. Рогова. – М.: Просвещение, 1975. – 312 с.
19. Скалкин В. Л. Обучение монологическому высказыванию (на материале английского языка). Пособие для учителей. / В. Л. Скалкин. – Киев: Рад. шк., 1983. – 119 с.
20. Тарнопольський О. Б. Successful Presentations. Посібник для навчання ділових презентацій англійською мовою студентів економічних спеціальностей / О. Б. Тарнопольський, Ю. С. Авсюкевич. – К.: Ленвіт, 2007. – 135 с.
21. Хаматова Е. А. English for designers / Е. А. Хаматова. – Казань: Изд-во КНИТУ, 2012. – 104 с.
22. Baramykova T. V. ESP: Design / T. V. Baramykova, L. P. Iliencko. – Kyiv: KNUTD, 2012. – 275 p.
23. Carney T. F. The presentation: a new genre in business communication / T. F. Carney // Bulletin of the Association for business communication. – 1992. – v. 55, №3, P. 73–76.
24. English for Specific Purposes [ESP] National Curriculum for Universities. British Council. Ukraine. Kyiv. – 2005. – 119 p.
25. Lanhan S. Business English an Communication / S. Lanhan, Z. Clark. – NY: McGraw – Hill, inc., 1972. – 346 p.
26. Leigh A. The perfect presentation / A. Leigh, N. Maynard. – L.: Random House Business, 1999. – 112 p.
27. McGree A. The sociolinguistic aspects of the business presentation and its importance for the teaching [Електронний ресурс] / A. McGree; Ed. by Jens Alwood // Intercultural communication. – 1999. – №2. – Режим доступу: <http://www.Immi.se/intercultural/nr2/mcree.htm>
28. Swales J. M. Genre analysis: English in academic and research settings / John M. Swales. – Cambridge: Cambridge University Press, 2005. – 260 p.
29. Tisdale J. J. Effective business presentations / Judy Jones Tisdale. – NY: Prentice Hall, 2004. – 240 p.
30. Yates J. The Power Point presentation and its corollaries: how genres shape communicative action in organizations: [Електронний ресурс] J. Yates, W. Orlikowski // The social and economic explorations of information technology publications. – 2006. – 34 p. – Режим доступу: <http://seeit.mit.edu/Publications/YatesOrlikowskiP.P.pdf>

Стаття надійшла до редакції 07.10.2016

REFERENCES

1. Avsiukevych Yu. S. Metodyka navchannia prezentatsii anhlijs'koiu movoiu studentiv ekonomichnykh spetsial'nostej: avtoref. dys. ... kand. pед. nauk: 13.00.02 / Yu. S. Avsiukevych. – Kyiv. nats. lnhv. un-t. – К., 2009. – 24 с.

2. Anghlo-ukrains'kyj slovnyk: [blyz'ko 120000 sliv / uklad. M. I. Balla] – K.: “Osvita”, 1996. – T. 1. – 752 s.
3. Bim I. L. Teorija i praktika obuchenija nemeckomu jazyku v srednej shkole / I. L. Bim. – M.: Prosveshhenie, 1988. – 255 s.
4. Bondar L. V. Metodyka navchannia frantsuz'koho profesijno spriamovanoho monolohichnoho movlennia studentiv tekhnichnykh spetsial'nostej z urakhuvanniam ikh navchal'nykh styliv: avtoref. dys. ... kand. ped. nauk: 13.00.02 / Bondar Lesia Viktorivna. – Kyiv. nats. linhv. un-t. – K., 2012. – 24 s.
5. Drab N. L. Navchannia majbutnikh ekonomistiv inshomovnoho profesijno spriamovanoho monolohichnoho movlennia (monolohu-prezentatsii nimets'koiu movoiu): dys. ... kand. ped. nauk: 13.00.02 / Drab Nataliia Leonidivna. – K., 2005. – 316 s.
6. D'iachkova Ya. O. Formuvannia profesijno spriamovanoi anhlomovnoi kompetentnosti v hovorinni u majbutnikh pravoznavtsiv: avtoref. dys. ... kand. ped. nauk: 13.00.02 / D'iachkova Yana Olehivna. – Kyiv. nats. linhv. un-t. – K., 2015. – 21 s.
7. Zhinkin N. I. Mehanizmy rechi / N. I. Zhinkin. – M.: Izd-vo APN RSFSR, 1958. – 378 s.
8. Zahal'noievropejs'ki Rekomendatsii z movnoi osvity: vyvchennia, vykladannia, otsiniuvannia / Nauk. red. ukr. vyd. doktor ped. nauk, prof. S. Yu. Nikolaieva. – K.: Lenvit, 2003. – 273 s.
9. Zimina G. Ja. Obuchenie monologicheskomu vyskazyvaniju na starshem jetape srednej shkoly / G. Ja. Zimina, L. K. Markelova. – M.: Prosveshhenie, 1989. – 177 s.
10. Zimnjaja I. A. Psihologicheskie aspekty obuchenija govoreniju na inostrannom jazyke / I. A. Zimnjaja. – M.: Prosveshhenie, 1985. – 160 s.
11. Zimnjaja I. A. Psihologija obuchenija nerodnomu jazyku / I. A. Zimnjaja. – M.: Russkij jazyk, 1989. – 223 s.
12. Kasatkina T. Ju. English for Design students / T. Ju. Kasatkina. – Izhevsk: Izd-vo “Udmurtskij universitet”, – 2013. – 145 s.
13. Liamzina N. K. Metodyka navchannia majbutnikh ekonomistiv profesijno orientovanoho monolohichnoho movlennia z vykorystanniam veb-kvestu: avtoref. dys. ... kand. ped. nauk: 13.00.02 / Liamzina Nataliia Kostiantynivna. – Pivdenoukr. nats. ped. un-t im. K. D. Ushyns'koho. – O., 2015. – 21 s.
14. Moskaliuk O. V. Navchannia anhlijs'koho publicnoho movlennia majbutnikh politolohiv na osnovi vystupiv brytans'kykh i amerykans'kykh politychnykh diiachiv: avtoref. dys. ... kand. ped. nauk: 13.00.02 / Moskaliuk Olena Viktorivna. – Pivdenoukr. nats. ped. un-t im. K. D. Ushyns'koho. – O., 2015. – 21 s.
15. Obrazcov P. I. Professional'no-orientirovannoe obuchenie inostrannomu jazyku na nejazykovykh fakul'tetah vuzov / P. I. Obrazcov, O. Ju. Ivanova. – Orel: OGU, 2005. – 114 s.
16. Passov E. I. Kommunikativnyj metod obuchenija inozazychnomu govoreniju / E. I. Passov. – M.: Prosveshhenie, 1991. – 223 s.
17. Popel' O. V. Metodyka navchannia majbutnikh inzheneriv anhlomovnoi prezentatsii tekhnichnoho obladdannia: avtoref. dys. ... kand. ped. nauk: 13.00.02 / Popel' Oksana Vasyilivna. – Pivdenoukr. nats. ped. un-t im. K. D. Ushyns'koho. – O., 2015. – 21 s.
18. Rogova G. V. Methods of Teaching English / G. V. Rogova. – M.: Prosveshhenie, 1975. – 312 s.
19. Skalkin V. L. Obuchenie monologicheskomu vyskazyvaniju (na materiale anglijskogo jazyka). Posobie dlja uchitelej. / V. L. Skalkin. – Kiev: Rad. shk., 1983. – 119 s.
20. Tarnopol's'kyj O. B. Successful Presentations. Posibnyk dlja navchannia dilovykh prezentatsij anhlijs'koiu movoiu studentiv ekonomichnykh spetsial'nostej / O. B. Tarnopol's'kyj, Yu. S. Avsiukevych – K.: Lenvit, 2007. – 135 s.
21. Hamatova E. A. English for designers / E. A. Hamatova. – Kazan': Izd-vo KNITU, 2012. – 104 s.
22. Baramykova T. V. ESP: Design / T. V. Baramykova, L. P. Iliencko. – Kyiv: KNUTD, 2012. – 275 p.

23. Carney T. F. The presentation: a new genre in business communication / T. F. Carney // Bulletin of the Association for business communication. – 1992. – v. 55, №3, P. 73–76.
24. English for Specific Purposes [ESP] National Curriculum for Universities. British Council. Ukraine. Kyiv. – 2005. – 119 p.
25. Lanhan S. Business English an Communication / S. Lanhan, Z. Clark. – NY: McGraw – Hill, inc., 1972. – 346 p.
26. Leigh A. The perfect presentation / A. Leigh, N. Maynard. – L.: Random House Business, 1999. – 112 p.
27. McGree A. The sociolinguistic aspects of the business presentation and its importance for the teaching / A. McGree; Ed. by Jens Alwood // Intercultural communication. – 1999. – №2. – Режим доступу: <http://www.Immi.se/intercultural/nr2/mcree.htm>
28. Swales J. M. Genre analysis: English in academic and research settings / John M. Swales. – Cambridge: Cambridge University Press, 2005. – 260 p.
29. Tisdale J. J. Effective business presentations / Judy Jones Tisdale. – NY: Prentice Hall, 2004. – 240 p.
30. Yates J. The Power Point presentation and its corollaries: how genres shape communicative action in organizations: J. Yates, W. Orlicowski // The social and economic explorations of information technology publications. – 2006. – 34 p. – Режим доступу: <http://seeit.mit.edu/Publications/YatesOrlikowskiP.P.pdf>

Received 07.10.2016